

מצודת כ"ח – 17.5.1948

מצודת כ"ח היא מצודת טגארט, מצודת משטרה בריטית שהוקמו בארץ ישראל. המצודה נמצאת בקרבת קריית שמונה. לאחר ההכרזה על תוכנית החלוקה החלה מתיחות ביטחונית באזור קריית שמונה. שיירות יהודיות שהיו בדרכן לרמות נפתלי ולמנרה הותקפו באזור המצודה, ומנגד נערכה פעולת תגמול כנגד תחבורה ערבית על ידי חוליית פלמ"ח. היישובים היהודים הפכו לנצורים חלקית, והגישה אליהם נעשתה בעיקר באופן רגלי. במקביל, החל ריכוז כוחות ערביים באזור ממערב למצודה.

ב-15 באפריל 1948 העבירו הבריטים את המצודה לידי כוחות ערביים. מצב זה סיכן את הגישה להמון ישובים יהודיים. בנוסף, שליטה על המצודה הייתה עלולה לסייע לפלישה ערבית מלבנון. כיבוש המצודה ע"י לוחמי הפלמ"ח הוגדר כיעד אסטרטגי, לצורך הבטחת השליטה באזור הגליל המזרחי ועמק החולה. נעשו שלושה ניסיונות לכבוש את המצודה- הניסיון הראשון התרחש בליל ה-15 באפריל 1948 וכשל. הניסיון השני התרחש כחמישה ימים לאחר מכן, ב-20 באפריל, גם הוא כשל וסחב עימו אבדות כבדות וקשות.

הגדוד השלישי של הפלמ"ח כבש את המצודה בניסיון השלישי, במסגרת מבצע יפתח. ההשתלטות על המצודה הסתיימה ללא נפגעים. בליל ה-15 במאי 1948 התקרבו חבלנים אל המצודה, גילו כי הוקפה בגידור נוסף, והעריכו כי כוח האדם וחומרי הנפץ שברשותם לא יספיקו. בעקבות כך דחתה ההתקפה ביום. ההתקפה התבצעה לבסוף בכוח רב בליל ה-16 במאי, אחרי שבמשך היום הופצה המצודה מן האוויר. בבוקר ה-17 במאי הגיעו התוקפים אל המצודה, ומצאו אותה ריקה, לאחר שננטשה בידי מגיניה, שנסוגו ללבנון. אחרי שהתמקמו בבניין, פגע פגז תועה שנורה מלבנון באחד החדרים במקום, וגרם למותם של שני לוחמים נוספים.

בשלושת הניסיונות לכיבוש המצודה נהרגו עשרים ושמונה חיילים (כ"ח), ועל כן המצודה קרויה על שמם. רובם קבורים בקבר אחים למרגלות המצודה. המצודה משמשת כיום כבסיס מג"ב, ולצידה אנדרטה וקבר האחים. בראשית 2014 נפתח בסמיכות למצודה מוזיאון הרעות, המנציח את הקרבות ואת החללים שנפלו במקום.

